

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΙΟΥΛΙΟΣ 2023

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27– ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΕ-27 – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)

1 Αυγούστου 2023

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο: **3/10/2023**

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας εκπονούνται στο πλαίσιο του Κοινού Εναρμονισμένου Προγράμματος της Ε.Ε. για τις Έρευνες Επιχειρήσεων και Καταναλωτών (Joint Harmonised EU Programme of Business and Consumer Surveys) με τη στήριξη της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υποθέσεων της ΕΕ (Directorate General for Economic and Financial Affairs | DG ECFIN)

ΕΕ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ: Οριακή υποχώρηση του δείκτη οικονομικού κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος τον Ιούλιο υποχώρησε τόσο στην ΕΕ, όσο και στην Ευρωζώνη και διαμορφώθηκε στις 93,6 μονάδες στην ΕΕ και στις 94,5 μονάδες στην Ευρωζώνη από 94,1 και 95,3 τον προηγούμενο μήνα αντίστοιχα. Η μικρή υποχώρηση του δείκτη ήταν αποτέλεσμα χαμηλών προσδοκιών στην Βιομηχανία και στις Κατασκευές με τις προσδοκίες στο Εμπόριο να αντισταθμίζουν εν μέρει τον δείκτη, ενώ οι Υπηρεσίες διατηρούνται αμετάβλητες. Παράλληλα, η καταναλωτική εμπιστοσύνη συνεχίζει την ανοδική της πορεία ανακάμποντας από το ιστορικά χαμηλό του Σεπτεμβρίου του 2022. Στη Βιομηχανία ο δείκτης υποχώρησε για έκτο μήνα, παρουσιάζοντας εκ νέου εξασθένηση των προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς 3 μήνες και επιδείνωση στις εκτιμήσεις του επιπέδου παραγγελιών, με τα αποθέματα να διογκώνονται περαιτέρω. Το Λιανικό εμπόριο ανέκαμψε μερικώς από τις απώλειες των δύο προηγούμενων μηνών, βελτίωση που αντανακλά τις αισιόδοξες εκτιμήσεις της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων, αλλά και τις προβλέψεις για τη μελλοντική κατάσταση τους. Στις Υπηρεσίες οι προσδοκίες διατηρήθηκαν ουσιαστικά αμετάβλητες, ως αποτέλεσμα της υποχώρησης των εκτιμήσεων της τρέχουσας ζήτησης που αντισταθμίστηκε από την βελτίωση των εκτιμήσεων της τρέχουσας κατάστασης, με τις προσδοκίες της μελλοντικής ζήτησης να παραμένουν στα ίδια επίπεδα. Στις Κατασκευές, ο αντίστοιχος δείκτης εξασθένησε αισθητά ως αποτέλεσμα των ηπιότερων προσδοκιών του επιπέδου παραγγελιών, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να διατηρούνται αμετάβλητες. Τέλος όσον αφορά την καταναλωτική εμπιστοσύνη, η βελτίωση οφείλεται στις αισιόδοξες εκτιμήσεις των καταναλωτών ως προς την οικονομική κατάσταση της χώρας τους, αλλά και των νοικοκυριών τους, με τις προβλέψεις τους για την μελλοντική τους κατάσταση να βελτιώνονται επίσης, ενώ παράλληλα οι προθέσεις τους να προβούν σε μείζονες αγορές το επόμενο διάστημα παραμένουν αμετάβλητες. Σε ότι αφορά τις τάσεις στις έξι μεγαλύτερες οικονομίες, ο δείκτης ενισχύθηκε στην Ισπανία (+1,3) και στην Πολωνία (+0,9). Αντίθετα, υποχώρησε στην Γαλλία (-2,3), στην Γερμανία (-2,1) και σε μικρότερο βαθμό στην Ολλανδία (-0,9), ενώ ουσιαστικά παρέμεινε αμετάβλητος στην Ιταλία (+0,1). Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία**, ο δείκτης προσδοκιών στην ΕΕ υποχώρησε στις -9,5 μονάδες, ενώ στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε στις -9,4 μονάδες. Οι προσδοκίες για την παραγωγή τους επόμενους τρεις μήνες εξασθένησαν τόσο στην ΕΕ όσο και στην Ευρωζώνη, όπως και οι προβλέψεις παραγγελιών και ζήτησης, καθώς τα αποθέματα κλιμακώθηκαν ήπια.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι δείκτες προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις +5,1 μονάδες στην ΕΕ και στις +5,7 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα δραστηριότητα τους ενισχύθηκαν οριακά σε ΕΕ και Ευρωζώνη, ενώ οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση υποχώρησαν σε αμφότερες τις ζώνες, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να ενισχύονται.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι δείκτες διαμορφώθηκαν στις -3,9 μονάδες στην ΕΕ και στις -4,5 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα βελτιώνονται αισθητά σε αμφότερες, οι προβλέψεις για τις πωλήσεις ενισχύονται, ενώ τα αποθέματα κλιμακώνονται και στις δύο περιοχές.
- Στις **Κατασκευές**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών διαμορφώθηκαν στις -6,2 μονάδες στην ΕΕ και στις -3,1 μονάδες στην Ευρωζώνη. Οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται ελαφρά, ενώ αντίθετα οι αρνητικές προβλέψεις για το επίπεδο εργασιών ενισχύονται ήπια.

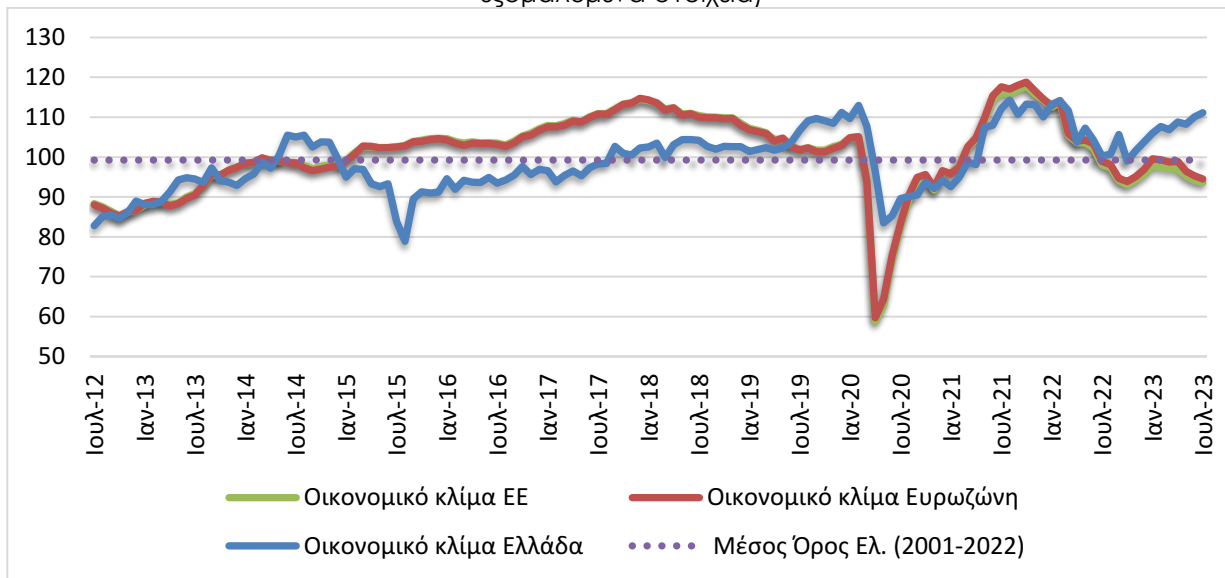
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)¹

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσος όρος									
	Min	Max	2001-2022	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
ΕΕ-27	59,7 (Απρ. 2020)	117,1 (Μάρ. 2000)	99,3	104,3	110,6	111,0	103,8	87,4	110,0	101,0		
Ευρωζώνη	60,9 (Απρ. 2020)	117,9 (ΙΟκτ. 2021)	99,3	104,0	110,5	110,8	103,6	88,0	110,7	101,8		
Ελλάδα	79,0 (Αυγ. 2015)	119,9 (Ιουλ. 2000)	99,2	94,7	98,2	102,9	105,6	95,5	106,1	105,4		
Περιοχή	2022											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	112,6	113,8	105,7	103,9	103,6	101,9	97,8	97,1	93,9	92,9	94,1	95,6
Ευρωζώνη	113,0	114,4	106,2	104,3	104,2	103,1	98,6	97,8	94,4	93,8	95,1	97,0
Ελλάδα	113,0	113,9	111,5	103,9	107,4	104,2	100,5	100,7	105,7	99,0	101,6	103,8
Περιοχή	2023											
	Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	97,7	97,5	97,1	97,0	95,2	94,1	93,6					
Ευρωζώνη	99,6	99,3	98,8	98,9	96,4	95,3	94,5					
Ελλάδα	106,0	107,7	106,9	108,8	108,2	110,1	111,1					

¹ Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος είναι το σταθμισμένο άθροισμα των Δεικτών Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο, τις Υπηρεσίες και του Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος ΕΕ-27 και Ελλάδα (2000-2020=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** διαμορφώθηκε στις -16,1 μονάδες στην ΕΕ και στις -15,1 στην Ευρωζώνη. Οι εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, τους τελευταίους 12 μήνες κινήθηκαν ήπια ανοδικά σε αμφότερες τις ζώνες, ενώ αντίστοιχα ανοδικά κινήθηκαν οι προβλέψεις για την εξέλιξη της στους επόμενους 12 μήνες. Ανοδικά κινήθηκαν οι προβλέψεις για τη γενική κατάσταση της οικονομίας στην Ευρωζώνη αλλά και στην ΕΕ, με τις προβλέψεις για αγορές τους επόμενους μήνες να διατηρούνται ουσιαστικά αμετάβλητες σε αμφότερες τις ζώνες.

ΕΛΛΑΔΑ: Νέα βελτίωση του οικονομικού κλίματος, με περαιτέρω ενίσχυση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύεται εκ νέου και διαμορφώνεται στις 111,1 μονάδες από 110,1 μονάδες τον Ιούνιο, σε υψηλό 16 πλέον μηνών. Στο επιχειρηματικό επίπεδο, **η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα της ενίσχυσης των προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς στη Βιομηχανία σημειώνεται μικρή κάμψη, ενώ στις Κατασκευές οι προσδοκίες παραμένουν αμετάβλητες. Η βελτίωση του κλίματος τροφοδοτείται εκ νέου ισχυρά από την περαιτέρω ενίσχυση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης που σημειώνει νέο υψηλότερο επίπεδο διείσδυσης.** Άλλωστε συνολικά ο δείκτης κλίματος κινείται από την αρχή του έτους σε υψηλά επίπεδα, πολύ υψηλότερα από πέρυσι, κινούμενος μάλιστα σε αντίθετη πορεία με τους σχετικούς δείκτες στην ΕΕ και την Ευρωζώνη οι οποίοι υποχώρησαν σημαντικά τον Μάιο και επιδεινώθηκαν περαιτέρω τον Ιούνιο και τον Ιούλιο. **Η ανανέωση της κυβερνητικής θητείας φαίνεται να έχει περιορίσει τις αβεβαιότητες και το πολιτικό ρίσκο και αποτιμάται θετικά, καθώς οδηγεί σε σταθερότητα και ορατότητα για τα επόμενα χρόνια, στοιχείο που σε έναν βαθμό έχει ήδη φανεί και από την πορεία στο κόστος δανεισμού της χώρας. Η θερινή περίοδος και η πορεία του τουρισμού ευνοεί αισιόδοξες αποτιμήσεις σε διάφορους κλάδους που αμέσως ή εμμέσως επηρεάζονται από αυτόν αν και οι πληθωριστικές πιέσεις δεν έχουν καμφθεί και εξακολουθούν να προβληματίζουν.** Βεβαίως, παραμένουν σημαντικές εγχώριες προκλήσεις σε πολλά μέτωπα της οικονομίας. Ταυτόχρονα, εισαγόμενες κρίσεις και διαταραχές στο ευρωπαϊκό κυρίως περιβάλλον δεν θα πρέπει να αποκλείονται και είναι κρίσιμο η χώρα να τις αντιμετωπίσει από την ισχυρότερη δυνατή θέση. Συνεπώς οι προτεραιότητες που τίθενται από τη νέα κυβέρνηση θα παίξουν κρίσιμο ρόλο για την κατεύθυνση της οικονομίας κατά την τετραετία.

Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και τη ζήτηση ενισχύθηκε, οι εκτιμήσεις για τα αποθέματα αποκλιμακώθηκαν και οι θετικές προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες εξασθένισαν αισθητά.
- στις **Κατασκευές**, οι αρνητικές προβλέψεις για την παραγωγή ενισχύθηκαν αισθητά, ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση εξασθενούν σημαντικά.
- στο **Λιανικό Εμπόριο**, οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις εξασθενούν ελαφρά, με το ύψος των αποθεμάτων να αποκλιμακώνεται ήπια, ενώ οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων ενισχύονται.
- στις **Υπηρεσίες**, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων ενισχύθηκαν, εκείνες για τη ζήτηση βελτιώθηκαν αισθητά, ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης ενισχύθηκαν ήπια.
- στην **Καταναλωτική Εμπιστοσύνη**, οι αρνητικές προβλέψεις των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας υποχώρησαν σημαντικά όπως και οι αντίστοιχες για τη δική τους οικονομική κατάσταση. Αντίθετα, επιδεινώθηκαν οι προβλέψεις για μείζονες αγορές και εξασθένησε ήπια η πρόθεση για αποταμίευση.

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Μικρή εξασθένιση προσδοκιών λόγω υποχώρησης των προβλέψεων παραγωγής τους προσεχείς μήνες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία εξασθένησε ελαφρά τον Ιούλιο, στις 104,6 μονάδες, από 108,6 μονάδες τον Ιούνιο. **Από τις μεταβλητές του δείκτη, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για τις παραγγελίες και την τρέχουσα ζήτηση ενισχύθηκε ήπια, το θετικό ισοζύγιο προβλέψεων για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες εξασθένησε αισθητά, ενώ το ύψος των αποθεμάτων αποκλιμακώθηκε οριακά.** Αναλυτικά:

α) Το αρνητικό **επίπεδο παραγγελιών και τρέχουσας ζήτησης**, ενισχύθηκε στις -7 (από -4) μονάδες τον Ιούλιο με το 23% των επιχειρήσεων να δηλώνουν χαμηλές για την εποχή παραγγελίες και το 16% να αναφέρει το αντίθετο.

β) Στις **προβλέψεις για την εξέλιξη της παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται θετικό αλλά υποχωρεί αισθητά στις +19 (από +28) μονάδες, με το 31% (από 38%) των επιχειρήσεων να προβλέπει αύξηση της παραγωγής του το επόμενο τρίμηνο και ένα 12% (από 10%) μείωσή της.

γ) Στα **αποθέματα έτοιμων προϊόντων**, το σχετικό ισοζύγιο υποχωρεί οριακά στις +8 μονάδες, με το 22% των επιχειρήσεων να αναφέρει εκ νέου υψηλά για την εποχή αποθέματα.

δ) Στους δείκτες εξαγωγικής δραστηριότητας καταγράφηκαν μικτές τάσεις: οι θετικές **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες** ενισχύθηκαν σημαντικά στις +13 (από -1) μονάδες ενώ παράλληλα οι αρνητικές **εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού** ενισχύθηκαν αισθητά (-19 από -9 μονάδες).

Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

Τομέας		Ακραίες τιμές		Μέσος όρος								
		Min	Max	2001-2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Βιομηχανία (2000-2010=100)		66,2 (Φεβ. 2009)	117,6 (Μάιος 2000)	97,0	98,1	102,8	103,6	93,9	106,3	105,5		
2022												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ	
116,8	116,7	117,1	108,8	111,4	103,9	101,2	99,5	98,2	95,9	95,5	100,4	
2023												
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	Ο	N	Δ	
107,4	111,5	109,2	108,9	105,1	108,6	104,6						

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις παραγωγής, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση.

Πηγή: IOBE

ε) Οι **μήνες εξασφαλισμένης παραγωγής** υποχώρησαν έντονα στους 5,2 μήνες, με το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** να ενισχύεται στο 76,8%, από 74,0% τον Ιούνιο.

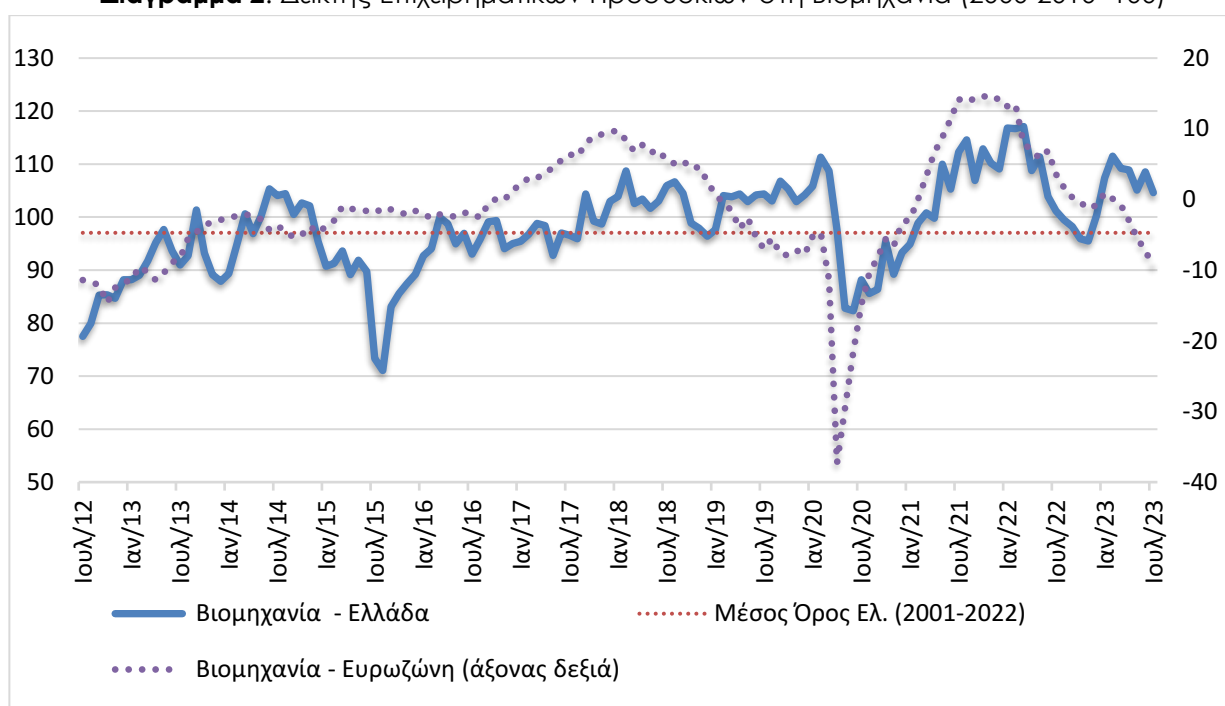
στ) Ο δείκτης **προβλέψεων για την απασχόληση** υποχώρησε σημαντικά στις -2 (από +18) μονάδες, με το ποσοστό των επιχειρήσεων που προβλέπει άνοδο απασχόλησης να εξασθενεί στο 9% (από 22%), αλλά και ένα 12% (από 3%) να αναμένει μείωσή της.

ζ) Το ισοζύγιο στις **προβλέψεις για τις μεταβολές των τιμών** διατηρήθηκε ισοσκελισμένο, με το 15% από 18% τον προηγούμενο μήνα, να αναμένει αύξηση τους.

η) Ως προς τους **λόγους που παρεμποδίζουν την παραγωγική δραστηριότητα**, το 47% των επιχειρήσεων θεωρεί ότι η επιχειρηματική λειτουργία του είναι απρόσκοπτη, ενώ από τις υπόλοιπες, το 16% δηλώνει ως σημαντικότερο εμπόδιο την ανεπάρκεια ζήτησης, το 14% την ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού και το 10% άλλους συγκυριακούς λόγους.

θ) Τέλος, στο τριμηνιαίο ερώτημα σχετικά με την **ανταγωνιστική θέση των επιχειρήσεων** στις αγορές στις οποίες δραστηριοποιούνται, οι εκτιμήσεις των ερωτηθέντων διατηρήθηκαν έναντι του προηγούμενου τριμήνου ως προς την αγορά της ΕΕ (+11 μον. ο δείκτης), υποχώρησαν ελαφρά ως προς τις λοιπές αγορές (+11 από +14 μον. το ισοζύγιο), ενώ ως προς την εγχώρια αγορά ενισχύθηκαν σημαντικά (+22 μον. ο δείκτης από +8 μον.).

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από τη DG Ecfín

Αξίζει να σημειωθεί ότι η αβεβαιότητα για το οικονομικό περιβάλλον παραμένει, καθώς στην ερώτηση που αφορά **στην ευκολία πρόβλεψης της μελλοντικής ανάπτυξης της επιχείρησης**, τον Ιούλιο το 54% των επιχειρήσεων θεώρησαν ότι αυτή μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, έναντι 49% τον Ιούνιο.

Σε επίπεδο βασικών τομέων, ο δείκτης προσδοκιών στα **Καταναλωτικά αγαθά** ενισχύθηκε ήπια στις 112,8 μονάδες (από 109,9 μον.). Σημειώθηκε οριακή βελτίωση στις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες, ενώ παράλληλα οι ήπια θετικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση διατηρήθηκαν σχεδόν αμετάβλητες και τα αποθέματα αποκλιμακώθηκαν αισθητά. Στα **Κεφαλαιουχικά αγαθά** ο δείκτης εξασθένησε αισθητά στις 108,4 (από 118,3) μονάδες. Η εξασθένιση προήλθε κυρίως στις προβλέψεις για την παραγωγή τους προσεχείς 3-4 μήνες με τα αποθέματα να κλιμακώνονται ήπια. Έντονη υποχώρηση παρουσίασε ο δείκτης στα **Ενδιάμεσα αγαθά**, στις 93,7 (από 104,7) μονάδες, με τις αρνητικές εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση να ενισχύονται αισθητά, την παραγωγή τους προσεχείς μήνες να υποχωρεί έντονα και τα αποθέματα να κλιμακώνονται ήπια.

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Διατήρηση των προσδοκιών, εξασθένιση σε Ιδιωτικά έργα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές διαμορφώθηκε τον Ιούλιο, στις 132,0 μονάδες (από 132,2 μον. τον Ιούνιο), παραμένοντας ωστόσο σε επίπεδο κατά πολύ υψηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (94,4 μονάδες). Αυτή η οριακή μεταβολή ήταν αποτέλεσμα της σημαντικής υποχώρησης των προσδοκιών **στις Ιδιωτικές Κατασκευές, με τα Δημόσια έργα να κινούνται ανοδικά. Από τις βασικές μεταβλητές του δείκτη, οι αρνητικές προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύονται αισθητά, ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση βελτιώνονται ήπια.** Αναλυτικά, ο αρνητικός δείκτης στις προβλέψεις για το πρόγραμμα εργασιών των επιχειρήσεων ενισχύεται αισθητά (-49 από -36 μονάδες), με το 7% (από 8%) των επιχειρήσεων να διατυπώνει αισιοδοξία για το επίπεδο των εργασιών το επόμενο τρίμηνο. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, ο σχετικός δείκτης διαμορφώθηκε στις +35 (από +23) μονάδες, με το 40% (από 29%) των ερωτηθέντων να προβλέπει αύξηση των θέσεων εργασίας στον τομέα και ένα 5% να εκτιμά μείωσή τους. Στα υπόλοιπα στοιχεία, οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών διατηρούνται ισοσκελισμένες, με τους μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας να υποχωρούν στους 10,6 (από 12,2). Στο πεδίο των τιμών, οι πληθωριστικές προσδοκίες εξασθένησαν ελαφρά (+20 μον. ο δείκτης). Τέλος, το 18% (από 14%) των επιχειρήσεων αναφέρει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία. Οι περισσότερες επιχειρήσεις (27%) επισημαίνουν την έλλειψη εργατικού δυναμικού ως το βασικότερο εμπόδιο στη λειτουργία τους, ένα 22% τη χαμηλή ζήτηση, αλλά και ένα 20% την ανεπαρκή χρηματοδότηση.

Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος							
		Min	Max	2001-2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Κατασκευές (2000-2010=100)		14,3 (Απρ. 2020)	155,7 (Μάρ. 2000)	82,4	55,4	58,1	58,1	62,7	127,5	114,5		
2022												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
127,4	140,0	144,1	132,2	103,7	122,9	94,4	93,3	97,9	110,4	105,7	102,4	
2023												
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ	
104,8	158,2	172,7	148,5	156,6	132,2	132,0						

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

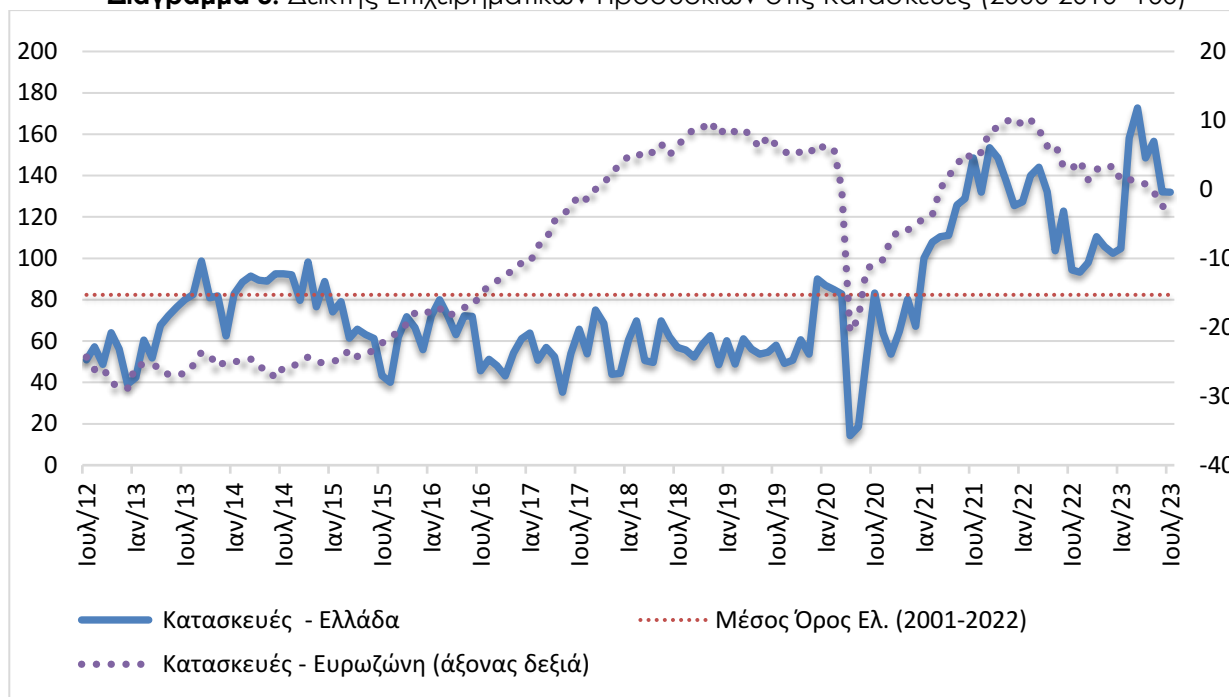
Στην ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον, φαίνεται υποχωρεί ελαφρά η αβεβαιότητα τον Ιούλιο, καθώς το 47,6% των επιχειρήσεων θεωρούν ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, έναντι 48,3% τον Ιούνιο.

Αναλυτικά στους επιμέρους κλάδους:

Έντονη υποχώρηση παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** και διαμορφώθηκε στις 122,9 μονάδες (από 130,9), επίπεδο έντονα υψηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (76,8 μον.). Οι απαισιόδοξες προβλέψεις για το επίπεδο προγραμματισμένων εργασιών εντάθηκαν αισθητά τον Ιούλιο (-44 από -26 μονάδες), ενώ αντίθετα ενισχύθηκαν ήπια οι προσδοκίες για την απασχόληση οι οποίες διαμορφώθηκαν στις +31 (από +25) μονάδες. Σε ότι αφορά τα υπόλοιπα στοιχεία, οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία εργασιών των επιχειρήσεων αμβλύθηκαν (-9 από -14 μον. ο δείκτης), με τους

μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας να εξασθενούν αισθητά (6,4 από 9,4). Ως προς τις τιμές, οι πληθωριστικές τάσεις υποχώρησαν (+46 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο από +60 τον προηγούμενο μήνα). Τέλος, το 15% των επιχειρήσεων αναφέρει προσκόμματα στη λειτουργία του. Αντίθετα το 35% των επιχειρήσεων αναφέρουν την έλλειψη εργατικού δυναμικού, το 23% τη χαμηλή ζήτηση και το 15% την ανεπάρκεια χρηματοδότησης, με το 4% να αναφέρει άλλους συγκυριακούς παράγοντες ως βασικά εμπόδια λειτουργίας τους.

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Σημαντική βελτίωση έναντι του Ιουνίου παρουσίασε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων**. Διαμορφώθηκε στις 136,8 (από 129,5 τον Ιούνιο) μονάδες, σημαντικά υψηλότερα όμως από το αντίστοιχο περυσινό επίπεδό του (112,2 μον.). Ως προς το πρόγραμμα εργασιών του κλάδου, ο αρνητικός δείκτης των -45 μονάδων τον προηγούμενο μήνα εντάθηκε ελαφρά και διαμορφώθηκε στις -51 μονάδες. Στις προβλέψεις για την απασχόληση, το σχετικό θετικό ισοζύγιο ενισχύθηκε σημαντικά, στις +38 μονάδες (από +21). Οι μισές επιχειρήσεις του κλάδου αναμένουν τις ίδιες θέσεις απασχόλησης, ενώ το 6% προβλέπει μείωσή τους. Υποχώρησε ήπια στις +5 (από +11) μονάδες ο δείκτης εκτιμήσεων για το επίπεδο των τρεχουσών εργασιών, ενώ αντίθετα το ισοζύγιο των τιμών σημείωσε οριακή υποχώρηση και διαμορφώθηκε στις +5 μονάδες. Τέλος, το 20% των επιχειρήσεων δηλώνει απρόσκοπτη επιχειρηματική λειτουργία, με το 22% να αναφέρει την περιορισμένη χρηματοδότηση και τη χαμηλή ζήτηση, άλλο ένα 22% την έλλειψη εργατικού δυναμικού και ένα μόλις 6% άλλους συγκυριακούς παράγοντες ως το βασικότερο εμπόδιο λειτουργίας τους.

ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Μικρή ενίσχυση στις προσδοκίες, αποκλιμάκωση των αποθεμάτων

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύθηκε ελαφρώς τον Ιούλιο στις 117,7 μονάδες, από 115,9 μονάδες τον Ιούνιο. **Η βελτίωση αυτή είναι αποτέλεσμα της αισθητής ενίσχυσης προσδοκιών στον κλάδο Τροφίμων-Ποτών-Καπνού και της ηπιότερης στους υπόλοιπους κλάδους, με μόνο τα Οχήματα και Ανταλλακτικά και τα Είδη οικιακού εξοπλισμού να κινούνται ήπια πτωτικά.** Αναλυτικά, οι θετικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις εξασθενούν ελαφρά στις +47 μονάδες με τις θετικές προβλέψεις για την εξέλιξη των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο να ενισχύονται και να διαμορφώνονται στις +30 (από +26) μονάδες. Οι νέες παραγγελίες βελτιώνονται ήπια (+10 από +4 μονάδες), ενώ τα αποθέματα αποκλιμακώνονται και διαμορφώνονται στις +2 (από +10) μονάδες. Από την άλλη πλευρά, οι αισιόδοξες προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύονται περαιτέρω (+26 από +24 μονάδες), ενώ ως προς τις τιμές, το 32% αναμένει άνοδο, ενδεικτικό των πληθωριστικών πιέσεων. Ως προς το βαθμό αβεβαιότητας που επικρατεί στο οικονομικό περιβάλλον αυτός ενισχύεται οριακά, καθώς το 57,3% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, από 56,9% τον προηγούμενο μήνα.

Οι προσδοκίες στους επιμέρους κλάδους είναι κυρίως ανοδικές, με εξαίρεση τα Οχήματα και Ανταλλακτικά και τα Είδη Οικιακού Εξοπλισμού. Αναλυτικά:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** ενισχύθηκε σημαντικά τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις 124,3 (από 101,1) μονάδες, πολύ υψηλότερα πάντως σε σχέση με το περυσινό επίπεδο (79,3 μον.). Οι τρέχουσες πωλήσεις διατηρήθηκαν έντονα θετικές στις +93 μονάδες, ενώ παράλληλα οι αισιόδοξες προσδοκίες για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου κλιμακώθηκαν ήπια στις +36 (από +30) μονάδες. Τα αποθέματα αποκλιμακώνονται έντονα στις -13 μονάδες (από +55), ενώ παράλληλα ενισχύονται σημαντικά οι παραγγελίες προς προμηθευτές (+49 από -6 μον.). Έντονα θετικά κινείται το ισοζύγιο των προβλέψεων για την απασχόληση, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις +39 μονάδες, ενώ οι πληθωριστικές τάσεις των τιμών υποχωρούν αρκετά (+33 από +81 μονάδες).

Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

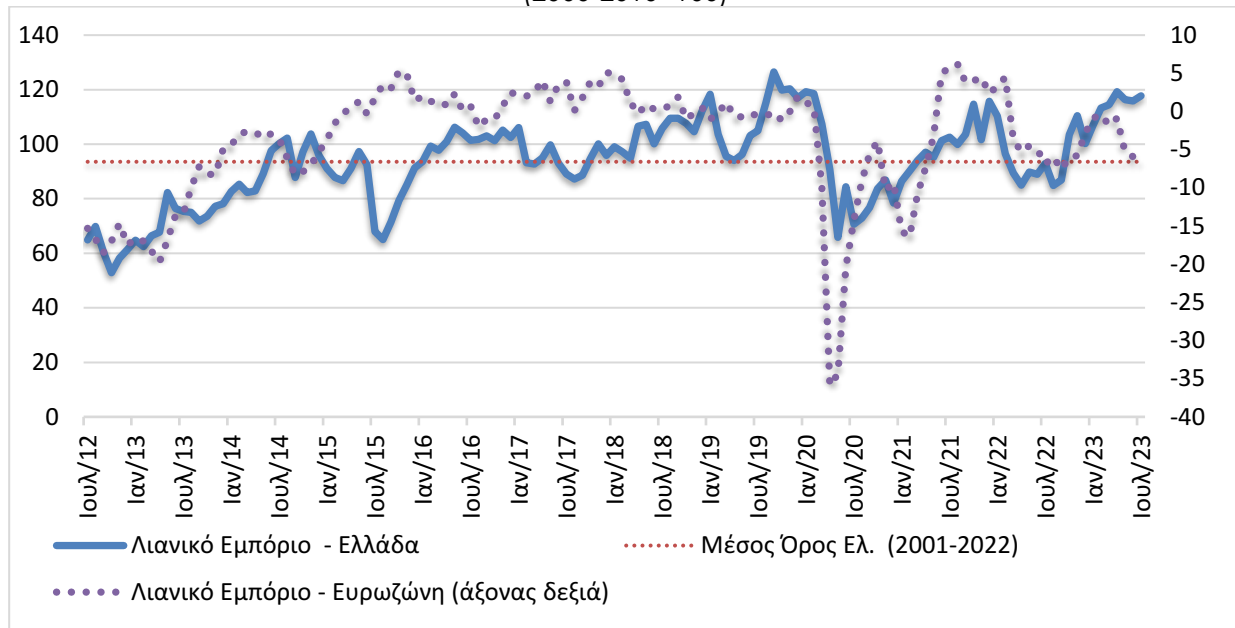
Τομέας	Ακραίες τιμές				Μέσος όρος						
	Min	Max	2001-2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022		
Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)	52,6 (Ιουλ. 2010)	128,7 (Μάιος 2007)	93,6	94,6	104,5	109,6	87,9	100,2	94,9		
2022											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
110,3	96,5	89,5	85,0	89,8	89,0	93,0	84,9	86,9	103,5	110,5	100,3
2023											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
106,9	113,3	114,5	119,2	116,3	115,9	117,7					

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για τις πωλήσεις και τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων. **Πηγή:** IOBE

Οι προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού** εξασθενούν ήπια και ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται τον Ιούλιο στις 110,2 (από 113,8) μονάδες, ήπια υψηλότερα σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι (105,7 μον.). Οι εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις κινήθηκαν ελαφρά ανοδικά στις +48 μονάδες (από +42), ενώ αντίθετα οι θετικές προβλέψεις στις πωλήσεις

στο επόμενο διάστημα εξασθένησαν αισθητά (+21 από +38 μονάδες). Από την άλλη πλευρά, ο δείκτης αποθεμάτων διαμορφώθηκε εκ νέου στις +6 μονάδες, ενώ οι παραγγελίες προς προμηθευτές υποχώρησαν κατά 8 μονάδες και διαμορφώθηκαν στις +21 μονάδες. Από την άλλη πλευρά, οι προβλέψεις για την απασχόληση εξασθενούν σημαντικά και διαμορφώνονται στις +7 μονάδες (από +25 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης συνεχίζει να υποδηλώνει αύξηση (+11 από +15 μονάδες).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfín. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfín

Επιδείνωση σημειώνεται τον Ιούλιο στις επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Οχήματα – Ανταλλακτικά**, στις 118,5 (από 130,4) μονάδες, υψηλότερα ωστόσο από την αντίστοιχη περίοδο του 2022 (112,7 μονάδες). Οι τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου εξασθενούν ήπια και διαμορφώνονται στις +27 από +38 μονάδες, ενώ παράλληλα οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου υποχωρούν στις +6 (από +25) μονάδες. Τα αποθέματα παραμένουν σε χαμηλά για την εποχή επίπεδα (-6 από -11 μονάδες), με τις παραγγελίες προς προμηθευτές να υποχωρούν σημαντικά στις -2 (από +13) μονάδες. Παράλληλα, οι προβλέψεις για την απασχόληση εξασθενούν αισθητά και διαμορφώνονται στις +4 (από +17) μονάδες, ενώ τέλος, ως προς τις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται σε έντονα πληθωριστικά επίπεδα, στις +45 μονάδες.

Έντονα ανοδικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Πολυκαταστήματα**, με το δείκτη να διαμορφώνεται στις 113,9 μονάδες από 86,3 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. Οι θετικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις διατηρούνται στις 51 μονάδες, ενώ αντίθετα οι προβλέψεις για τις πωλήσεις της επόμενης περιόδου ενισχύονται σημαντικά στις +51 (από -48) μονάδες. Τα αποθέματα διατηρούνται σε χαμηλά επίπεδα (+2 μονάδες), ενώ παράλληλα οι αρνητικές προβλέψεις για παραγγελίες προς προμηθευτές αμβλύνονται σημαντικά και ισοσκελιζονται. Στις +75 μονάδες διαμορφώνονται οι προβλέψεις για την απασχόληση από τις +72 μονάδες του προηγούμενου μήνα, ενώ στις τιμές ο σχετικός δείκτης χάνει τις έντονα πληθωριστικές του τάσεις (+49 μονάδες) και ισοσκελιζεται.

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Σημαντική βελτίωση των προσδοκιών, ικανοποίηση από όλους τους επιμέρους παράγοντες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** ενισχύθηκε σημαντικά, στις 119,6 μονάδες, από 113,0 τον Ιούνιο. **Από τις επιμέρους μεταβλητές του δείκτη, οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κλιμακώνονται, ενώ παράλληλα βελτιώνονται αισθητά και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να ενισχύονται ηπιότερα.** Αναλυτικότερα, ο δείκτης των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων κινείται ανοδικά, στις +44 μονάδες (από +35), ενώ παράλληλα ο δείκτης εκτιμήσεων για την τρέχουσα ζήτηση διαμορφώνεται στις +39 (από +29) μονάδες. Ήπια ανοδικές είναι οι προβλέψεις για τη ζήτηση του επόμενου τριμήνου στις +34 (από +30) μονάδες, ενώ και εκείνες για την απασχόληση υποχωρούν ελαφρά και διαμορφώνονται στις +20 (από +28) μονάδες. Στις τιμές, το σχετικό ισοζύγιο διατηρείται ψηλά στις +21 μονάδες. Στην ερώτηση σχετικά με το βαθμό αβεβαιότητας στο οικονομικό περιβάλλον, το 52% θεωρεί ότι η μελλοντική ανάπτυξη μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, ελαφρώς χαμηλότερα σε σχέση με τον Ιούνιο (55%).

Σε επίπεδο βασικών κλάδων οι περισσότεροι κλάδοι εμφανίζουν βελτίωση, με εξαίρεση τις Διάφορες επιχειρηματικές δραστηριότητες και τις Χερσαίες μεταφορές. Αναλυτικότερα:

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια – Τουριστικά Πρακτορεία**, ενισχύεται σημαντικά στις 153,7 (από 136,6) μονάδες. Οι εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας κατάστασης των επιχειρήσεων είναι έντονα θετικές, στις +70 μονάδες, ενώ παράλληλα, ήπια ανοδικά κινούνται οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση και διαμορφώνονται στις +63 (από +50) μονάδες, με τις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη της ζήτησης να κινούνται κατακόρυφα ανοδικά στις +42 (από +15) μονάδες. Οι προβλέψεις για την απασχόληση αν διατηρούνται αισιόδοξες υποχωρούν ήπια (στις +20 από +27 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ ο δείκτης των τιμών διαμορφώνεται στις +27 μονάδες, υποδεικνύοντας πληθωριστικές πιέσεις.

Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

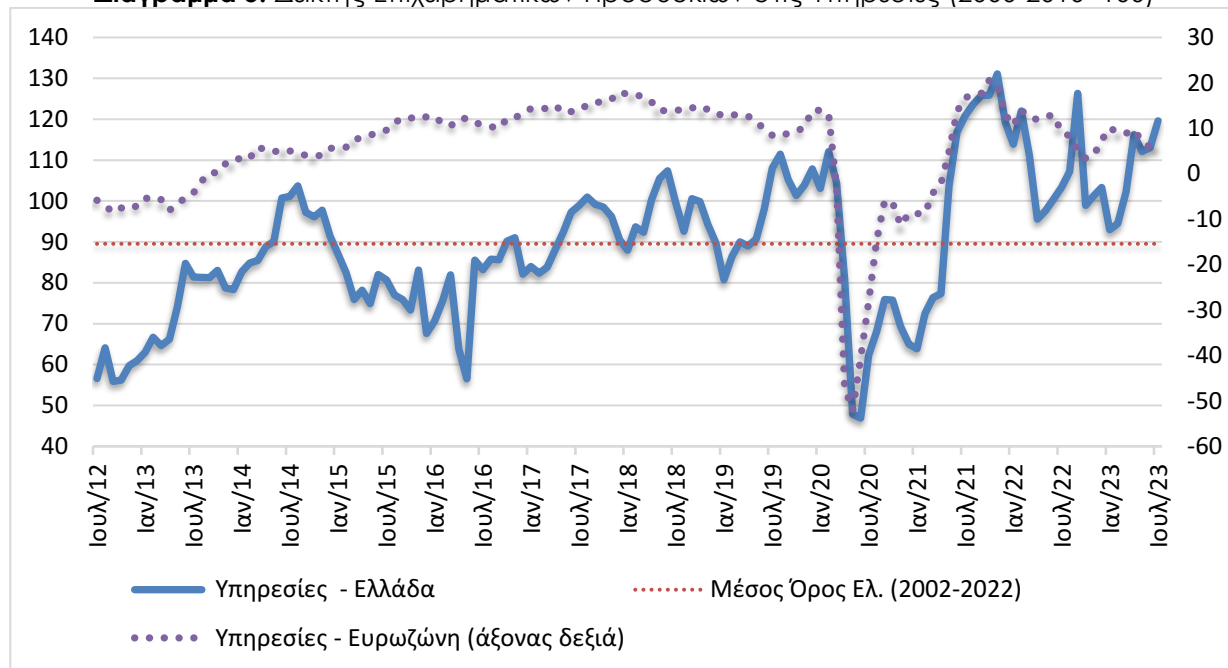
Τομέας		Ακραίες τιμές			Μέσος όρος						
Υπηρεσίες (2000-2010=100)		Min	Max	2002-2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
		46,9 (Ιουν. 2020)	140,2 (Ιουλ. 2000)	89,9	92,7	97,0	97,7	76,0	104,7	106,8	
2022											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
113,9	122,0	111,2	95,6	97,6	100,5	103,4	107,2	126,3	98,9	101,3	103,3
2023											
Ι	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
93,0	94,5	102,2	116,2	112,1	113,0	119,6					

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης. **Πηγή:** IOBE

Έντονα ανοδικά κινείται ο δείκτης προσδοκιών στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (χωρίς Τράπεζες), στις 136,2 (από 117,8) μονάδες, σε έντονα υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με εκείνο του προηγούμενου έτους (75,9 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων διατηρήθηκαν θετικές και βελτιώθηκαν στις +39 (από +22 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο), ενώ εκείνες της τρέχουσας ζήτησης ενισχύθηκαν κατακόρυφα στις +50 (από +11)

μονάδες. Από την άλλη, αμετάβλητες διατηρήθηκαν οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, οι οποίες διαμορφώθηκαν εκ νέου στις +22 μονάδες, ενώ οι προβλέψεις για την απασχόληση ενισχύθηκαν ήπια στις +17 μονάδες. Στις προσδοκίες για τις τιμές, ο σχετικός δείκτης διατηρήθηκε σε έντονα πληθωριστικά επίπεδα και διαμορφώθηκε εκ νέου στις +28 μονάδες.

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (2000-2010=100)

Πηγή: IOBE, DG Ecfm. Ο δείκτης για την Ευρωζώνη είναι υπό μορφή ισοζυγίου και αντλείται από την DG Ecfm

Ήπια πτωτικά κινήθηκε ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες**, στις 111,7 (από 112,5 μονάδες), επίπεδο ήπια υψηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό (104,5 μον.). Στους βασικούς δείκτες, το ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων εξασθενεί αισθητά (+27 από +44 μονάδες), με τις θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση να κινούνται κατακόρυφα ανοδικά (+43 από +10 μονάδες). Αντίθετα, οι προβλέψεις για την εξέλιξη της ζήτησης υποχώρησαν έντονα στις +24 (από +44) μονάδες, με τις προβλέψεις για την απασχόληση να διαμορφώνονται σε έντονα χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, στις +27 (από +44) μονάδες. Από την άλλη πλευρά η πληθωριστική τάση ενισχύθηκε ελαφρά στις +35 (από +26) μονάδες.

Μικρή ενίσχυση παρουσιάζει ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στην **Πληροφορική και Ανάπτυξη Λογισμικού** και διαμορφώνεται στις 116,6 (από 112,7) μονάδες, σε αισθητά υψηλότερο επίπεδο σε σχέση με πέρυσι (95,3 μον.). Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων υποχωρούν ήπια στις +27 μονάδες, ενώ ήπια πτωτικά κινούνται και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση και διαμορφώνονται στις +32 (από +35) μονάδες. Οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης βελτιώθηκαν και διαμορφώθηκαν στις +64 (από +43) μονάδες, ενώ οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση εξασθένησαν ελαφρά (+36 από +43 μονάδες). Αντίθετα, οι ήπια πληθωριστικές τάσεις για τις τιμές ενισχύθηκαν (στις +32 μονάδες από +26 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο).

Ήπια πτωτικά κινούνται οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Χερσαίες Μεταφορές**, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 126,1 (από 131,2) μονάδες. Οι θετικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση διατηρούνται αμετάβλητες στις +37 μονάδες, ενώ παράλληλα οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση υποχωρούν αισθητά (+39 από +53 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Έντονα θετικές διατηρούνται οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης αν και εξασθενούν ελαφρά (στις +71 από +75 μονάδες ο σχετικός δείκτης), ενώ παράλληλα οι θετικές προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου διατηρούνται στα ίδια επίπεδα, στις +34 (από +35) μονάδες. Το ισοζύγιο των τιμών ενισχύεται οριακά και ισοσκελίζεται.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ: Βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, σε άνοδο οι περισσότεροι επιμέρους δείκτες

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ενισχύθηκε ήπια τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -28,6 μονάδες, έναντι -31,0 μονάδες τον Ιούνιο, στο υψηλότερο επίπεδο των τελευταίων 24 μηνών και σε επίπεδο κατά πολύ υψηλότερο εκείνου πριν ένα χρόνο (-55,3 μονάδες)¹. Η νέα κυβερνητική θητεία φαίνεται να έχει περιορίσει τις όποιες αβεβαιότητες και αποτιμάται θετικά, καθώς διασφαλίζει σταθερότητα για τα επόμενα χρόνια. Η έναρξη της τουριστικής περιόδου και οι υψηλές αφίξεις άμβλυναν την απαισιοδοξία που δημιουργούσαν οι συνεχείς ανατιμήσεις και το υψηλό κόστος ζωής, καθώς ειδικά οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας έχουν ήδη βελτιωθεί σημαντικά λόγω της τουριστικής περιόδου. Συγκεκριμένα οι προσδοκίες για την οικονομική κατάσταση της κυμάνθηκαν στα επίπεδα προ πανδημίας για πρώτη φορά τα τελευταία τρία χρόνια. Ωστόσο και πάλι οι Έλληνες καταναλωτές βρίσκονται στις τελευταίες θέσεις και συγκεκριμένα στην τέταρτη θέση μετά την Ουγγαρία (-35,3), την Σλοβενία (-32,1) και την Εσθονία (-29,5). Όπως συμβαίνει από τις αρχές του έτους καμιά χώρα δεν βρίσκεται στο θετικό πεδίο τιμών. Οι μέσοι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -16,1 μονάδες στην ΕΕ και στις -15,1 μονάδες στην Ευρωζώνη. Αναλυτικά:

- **Μικρή βελτίωση στις εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους τελευταίους 12 μήνες**

Οι αρνητικές εκτιμήσεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προηγούμενους 12 μήνες αποκλιμακώνονται ήπια τον Ιούλιο στις -35,6 μονάδες (έναντι -40,2). Το 55% (από 57%) των νοικοκυριών εκτίμησε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ μόλις το 7% θεωρεί πως επήλθε μικρή βελτίωση. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -16,6 και -17,0 μονάδες αντίστοιχα.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Περιοχή	Ακραίες τιμές		Μέσοι όροι									
	Min	Max	2001-2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022			
ΕΕ-27	-24,0 (Ιουν. 2022)	-1,7 (Μάιος 2000)	-11,4	-4,6	-4,1	-6,1	-14,5	-8,5	-23,0			
Ευρωζώνη	-24,4 (Μάρ. 2009)	-1,9 (Μάιος 2000)	-11,8	-5,2	-4,8	-7,0	-14,2	-7,5	-21,9			
Ελλάδα	-80,8 (Φεβρ. 2012)	+3,2 (Απρ. 2000)	-41,1	-58,9	-44,0	-19,8	-32,5	-35,4	-50,7			
Περιοχή	2022											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-10,9	-10,7	-22,6	-23,1	-22,6	-24,8	-27,9	-26,2	-29,8	-28,8	-25,1	-23,5
Ευρωζώνη	-9,5	-9,5	-22	-22,4	-21,5	-24	-27,2	-25	-28,7	-27,4	-23,7	-22
Ελλάδα	-40,5	-38,9	-51,4	-55,3	-51,3	-52,5	-55,3	-54,2	-51,2	-57,9	-51,9	-47,9
Περιοχή	2023											
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-22,1	-20,6	-20,6	-18,8	-18,3	-17,1	-16,1					
Ευρωζώνη	-20,6	-19,0	-19,1	-17,5	-17,4	-16,1	-15,1					
Ελλάδα	-41,4	-47,4	-41,4	-44,6	-34,5	-31,0	-28,6					

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

¹ Από τον Απρίλιο του 2022, η μέθοδος εποχικής προσαρμογής των στοιχείων της Έρευνας άλλαξε. Ακολουθώς, όλα τα προηγούμενα αποτελέσματα έχουν αναθεωρηθεί ελαφρώς.

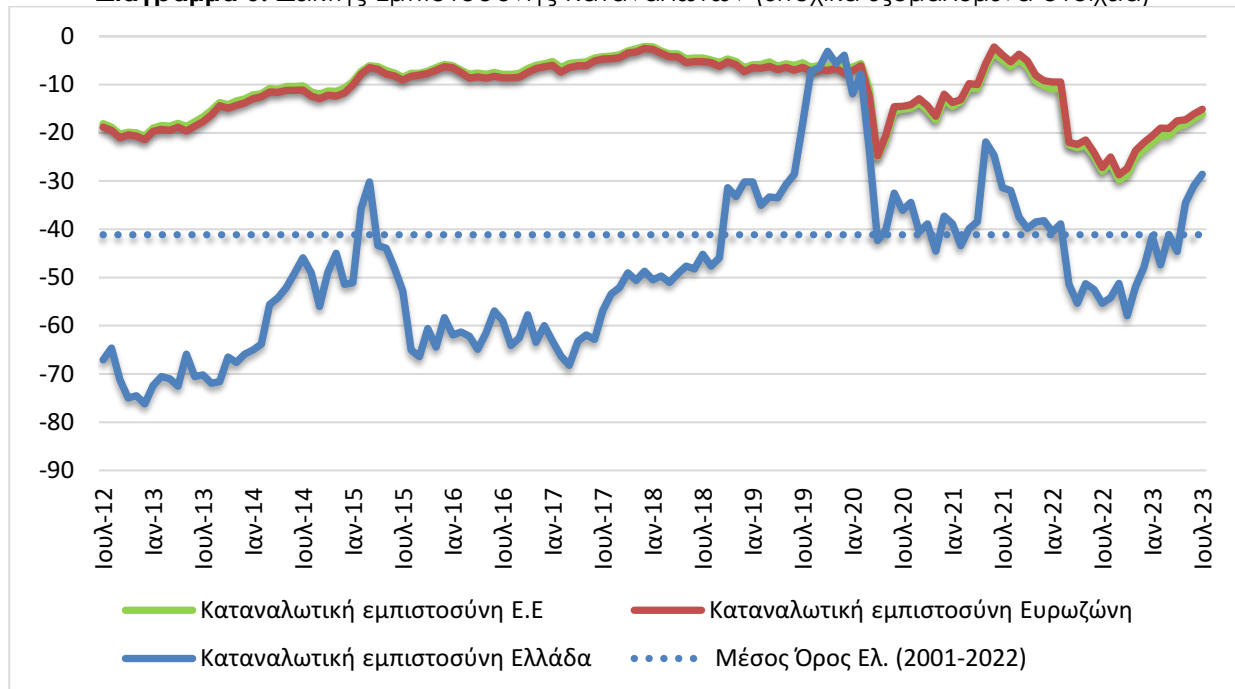
• **Περισσότερο αισιόδοξες οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών**

Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες ενισχύθηκαν σημαντικά τον Ιούλιο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -18,5 (από -24,9) μονάδες τον Ιούνιο. Το 37% (από 43%) των νοικοκυριών αναμένει ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης, ενώ το 18% (από 16%) προβλέπει μικρή βελτίωση. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -6,0 και -5,0 μονάδες αντίστοιχα.

• **Περισσότερο αισιόδοξες και οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Ο αρνητικός δείκτης των προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο παρουσίασε μικρή περαιτέρω υποχώρηση τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -17,4 (από -23,9) μονάδες. Το 42% (από 46%) των καταναλωτών προέβλεψε ελαφρά ή αισθητή επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης της χώρας, έναντι του 22% το οποίο αναμένει σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις -25,0 και -20,4 μονάδες αντίστοιχα.

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

• **Αισθητή υποχώρηση στην πρόθεση για μείζονες αγορές**

Η πρόθεση των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών κ.λπ.) υποχώρησε με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -42,9 (από -34,9) μονάδες. Το 53% (από 47%) των καταναλωτών προέβλεψε ότι θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες, ενώ το 6% (από 9%) αναμένει το αντίθετο. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις -16,6 μονάδες στην ΕΕ και στις -17,9 μονάδες στην Ευρωζώνη.

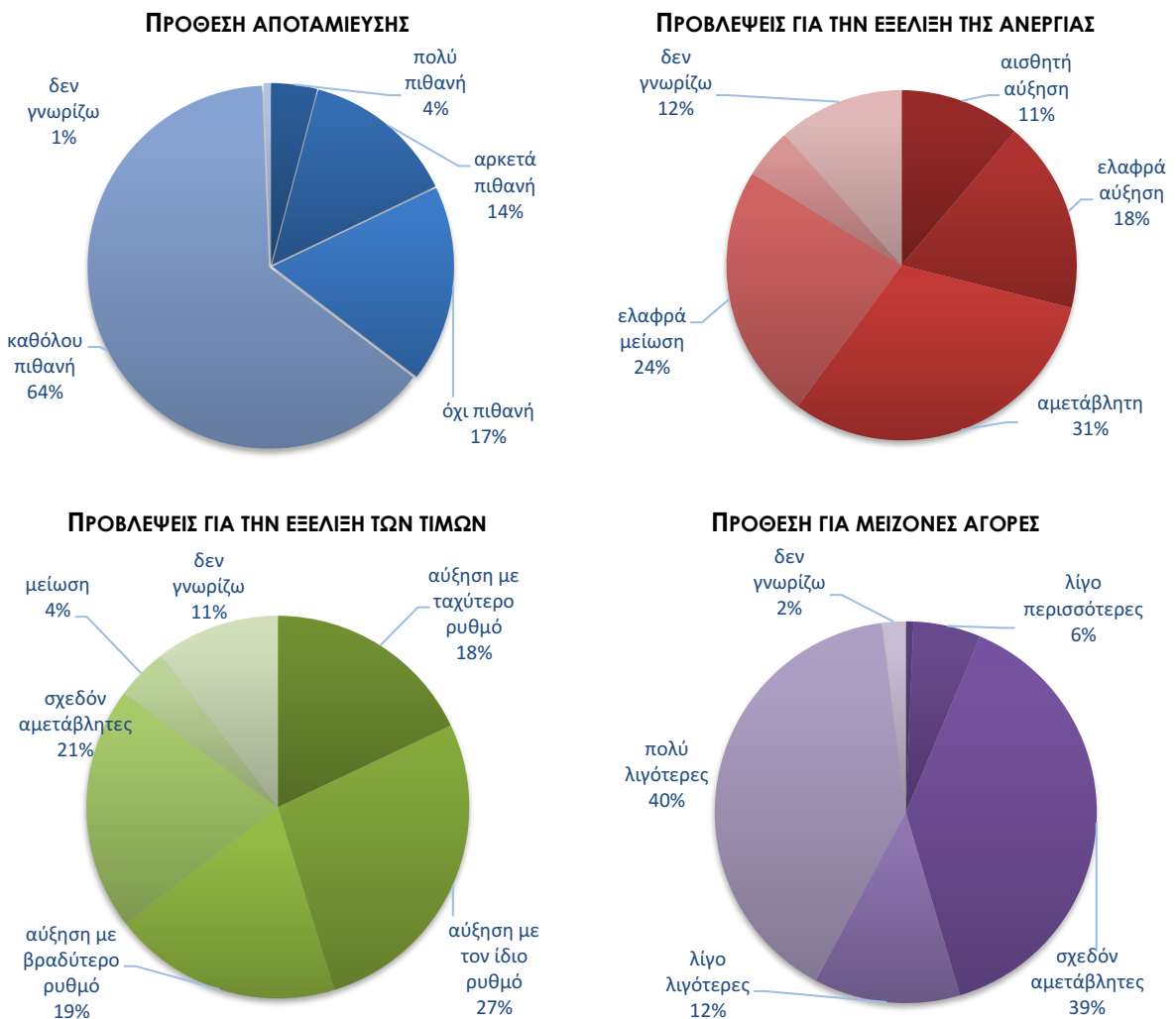
• **Μικρή υποχώρηση της πρόθεσης για αποταμίευση**

Ο δείκτης της πρόθεσης για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες εξασθένησε ελαφρά τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις -61,8 μονάδες (από -59,6). Το 82% των νοικοκυριών δεν θεωρεί πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12μηνο, ενώ το 18% τη θεωρεί πιθανή ή πολύ πιθανή. Οι σχετικοί δείκτες διαμορφώθηκαν στις +3,9 μονάδες στην ΕΕ και στις +3,7 μονάδες στην Ευρωζώνη.

• **Μικρή βελτίωση στις προβλέψεις για την ανεργία**

Ο δείκτης πρόβλεψης για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες υποχώρησε τον Ιούλιο, στις +3,6 μονάδες, από +6,2 τον Ιούνιο. Το ποσοστό των νοικοκυριών που προέβλεψε μικρή ή αισθητή άνοδο της ανεργίας εξασθένησε στο 29% (από 30%), με το 28% των ερωτηθέντων να αναμένει εκ νέου ελαφρά μείωσή της. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +19,4 και +16,8 μονάδες.

Διάγραμμα 7: Ενδεικτικές μεταβλητές της έρευνας καταναλωτών το επόμενο 12μηνο

Πηγή: IOBE

• **Μικρή εξασθένηση των προβλέψεων για άνοδο των τιμών**

Ο θετικός δείκτης για τις προβλέψεις μεταβολών στις τιμές τους προσεχείς 12 μήνες υποχώρησε ήπια τον Ιούλιο και διαμορφώθηκε στις +16,9 μονάδες, έναντι +18,3 μονάδων τον Ιούνιο. Το 45% (από 46%) των νοικοκυριών προέβλεψε άνοδο τιμών με τον ίδιο ή ταχύτερο ρυθμό και το 20-21% αναμένει εκ νέου σταθερότητα. Οι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη διαμορφώθηκαν στις +5,3 μονάδες και 4,8 μονάδες αντίστοιχα.

- **Διατήρηση του ποσοστού που «μόλις τα βγάζει πέρα»**

Σχετικά με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού, το ποσοστό των καταναλωτών που δηλώνει ότι «μόλις τα βγάζει πέρα» διατηρήθηκε στο 59%, ενώ στο 10% υποχώρησε το ποσοστό όσων αναφέρουν ότι αντλούν από τις αποταμιεύσεις τους. Οι καταναλωτές που δήλωσαν ότι αποταμιεύουν λίγο ή πολύ αποτελούν το 23% του συνόλου, ενώ το ποσοστό όσων δήλωσαν ότι «έχουν χρεωθεί» διαμορφώθηκε στο 7%.

- **Εξασθένιση του ποσοστού των νοικοκυριών που είναι αβέβαια για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση τους**

Στο ερώτημα το οποίο αξιολογεί το βαθμό αβεβαιότητας των νοικοκυριών ως προς τις μελλοντικές οικονομικές εξελίξεις, το 50% έκρινε τον Ιούλιο ότι η οικονομική κατάστασή του μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, αισθητά χαμηλότερα από τον προηγούμενο μήνα που διαμορφώθηκε στο 55%.

Τον Ιούλιο, εξετάζονται σε τριμηνιαία βάση στην έρευνα καταναλωτών τρία πρόσθετα ζητήματα, τα οποία εξειδικεύουν περισσότερο την πρόθεση για μείζονες αγορές διαρκών καταναλωτικών αγαθών (αυτοκίνητο, κατοικία) και έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον ως πρόδρομοι δείκτες για την ιδιωτική κατανάλωση. Αναλυτικά:

- Μικρή βελτίωση παρουσίασε τον Ιούλιο η πρόθεση αγοράς αυτοκινήτου εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -87,8 (από -90,9 τον Απρίλιο) μονάδες. Αυτή η επίδοση παραμένει αισθητά δυσμενέστερη από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς δείκτες, οι οποίοι διαμορφώθηκαν στις -66,9 (από -68,3) και -68,8 (από -69,4) μονάδες, στην ΕΕ και την Ευρωζώνη αντίστοιχα. Το 94,5% (από 97,6%) των καταναλωτών στην Ελλάδα δηλώνει ότι δεν είναι πιθανό να αγοράσει αυτοκίνητο εντός του προσεχούς 12μήνου.
- Επιδείνωση σημειώθηκε στην πρόθεση για αγορά ή κατασκευή κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -92,5 (από -90,3) μονάδες, ισοζύγιο επίσης αρκετά χειρότερο από τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς δείκτες, καθώς αυτός διαμορφώθηκε στην ΕΕ στις -79,3 (από -78,8) και στην Ευρωζώνη στις -80,9 (από -80,0) μονάδες. Το 3,1% (από 4,7%) των νοικοκυριών εγχωρίως δηλώνει ότι ίσως να προβεί σε αγορά ή κατασκευή κατοικίας τον επόμενο χρόνο.
- Μικρή ενίσχυση καταγράφηκε στο δείκτη της πρόθεσης πραγματοποίησης σημαντικών δαπανών για βελτίωση/ανανέωση της κατοικίας εντός των επόμενων 12 μηνών, ο οποίος διαμορφώθηκε τον Ιούλιο στις -71,2 (από -72,7) μονάδες. Οι ευρωπαϊκοί δείκτες κινήθηκαν αντίθετα και διαμορφώθηκαν στις -50,4 (από -49,4) μονάδες στην ΕΕ και στις -51,9 (από -51,4) μονάδες στην Ευρωζώνη. Το ποσοστό των νοικοκυριών στην Ελλάδα που δηλώνει ότι είναι αρκετά ή πολύ πιθανό να πραγματοποιήσει σημαντικές δαπάνες αυτού του είδους εντός ενός έτους ενισχύθηκε στο 14,3% (από 12,0%).